

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

**ARCHEOPARK NETOLICE A PŘÍKLADY JEHO VYUŽITÍ VE VOLNÉM
ČASE**

Vedoucí práce: PhDr. Zuzana Svobodová Ph.D.

Autor práce: Kateřina Kocourková
Studijní obor: Pedagogika volného času
Ročník: 3.

2012

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že, v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. V platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

30. 3. 2012

Kateřina Kocourková

Poděkování

Tímto děkuji vedoucímu mé bakalářské práce PhDr. Zuzaně Svobodové, PhD., za odborné vedení, cenné rady a připomínky při tvorbě této práce. Mé poděkování také patří městu Netolice, muzeu JUDr. Otakara Kudrny a starostovi města Netolice, panu Oldřichu Petráškovi, za poskytnutí potřebných materiálů, literatury, a rozhovoru, které jsem ke své práci potřebovala.

30. 3. 2012

Kateřina Kocourková

OBSAH

ÚVOD.....	6
1 MĚSTO NETOLICE	8
1.1 Historie města a hradiště.....	8
1.1.1 Městský znak	9
1.1.2 Slavní rodáci a osobnosti	9
1.2 Významné památky města Netolice	11
1.2.1 Hradiště na Jánu.....	11
1.2.2 Kostel sv. Václava.....	11
1.2.3 Děkanství	12
1.2.4 Škola	12
1.2.5 Kostel na Nebevzetí Panny Marie	12
1.2.6 Solnice	13
1.2.7 Radnice	13
1.2.8 Rožmberský dům – dnešní muzeum.....	13
1.2.9 Hotel Beseda	13
2 ZAPOMENUTÁ PAMÁTKA NETOLICKÉHO HRADIŠTĚ.....	15
2.1 Prapůvod hradiště	15
2.2 Idea archeoparku.....	16
2.3 Cíle a předmět archeoparku	17
3 ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM AKROPOLE	19
3.1 Roky 1997-1999	20
3.2 Rok 2000, 2001.....	21
3.3 Rok 2002, 2003.....	22
3.4 Rok 2004, 2005.....	23
3.4.1 Stavba dřevěné palisády.....	24
3.5 Rok 2006, 2007.....	24
3.6 Rok 2008, 2009.....	25
3.7 Rok 2010, 2011	26
3.8 Letní archeologická škola	27
3.8.1 Výzkum DNA	27
3.9 Keltská vesnice v Ringelai.....	28
4 VOLNÝ ČAS A ARCHEOPARK.....	31

4.1	Toulky hradištěm aneb poznáváme archeopark	31
	Závěr	36
	Seznam použitých zdrojů:	38
	Seznam příloh:	40

ÚVOD

Bakalářskou práci na téma Archeopark Netolice a jeho využití ve volném čase jsem si vybrala hned z několika důvodů. Jedním z bezesporu hlavním je fakt, že archeopark leží v těsné blízkosti mého bydliště (Hradiště). Již od mladých let, kdy jsem navštěvovala netolickou základní školu, byl tento projekt jedním z hlavních témat probíraných jak ve škole, tak v místních médiích. Když jsem zjistila, že se jedná o neobvyklý a velmi zajímavý projekt, začala jsem se o toto téma více zajímat.

Archeopark mě také přitahoval díky své historické a tajemné tváři, která se prostřednictvím archeologických výzkumů postupně odkrývala. Zaujaly mě však také kritické názory místních občanů, kteří za stavbou archeoparku viděli jen špatně uložené peníze, jenž je třeba využít na potřebnějších účelech.

Cílem této bakalářské práce je popsat a shrnout informace o archeoparku, přiblížit a objasnit cíl výstavby tohoto archeoparku, za jakým účelem a proč je celá stavba budována. Cílem je taktéž popularizovat a informovat o archeoparku děti školního věku.

Co se týče metod, které v následující bakalářské práci využívám, jedná se o analytické, ale především o metody deskriptivní. V práci popisuji jednotlivé kroky, které archeopark po sobě jdoucích letech provázely. Díky osobnímu rozhovoru se starostou Oldřichem Petráškem se pak dozvídám i plánované akce, které se chystají do následujících let.

V úvodní části této bakalářské práce čtenáře seznamuji s městem Netolice. Zmiňuji se zde o historii města i hradiště, o známých osobnostech, a to jak o rodácích, tak významných lidech, kteří zde pobývali. Za velmi důležité považuji také zmínit historické památky Netolic, které toto město uvádějí do svitu renesančního i gotického, dokreslují tak jeho podobu a poukazují na historičnost tohoto místa.

V druhé kapitole se zabývám samotnou památkou netolického hradiště. Je zajímavé, že bylo tak významné místo bohužel tolik let přehlíženo a opomíjeno. Naštěstí díky snaživým a cílevědomým lidem se toto ojedinelé místo postupně přibližuje k výsluní archeologických skvostů. V této kapitole také konstatuji cíle, které si výzkumy a stavba celého archeoparku klade.

V kapitole třetí popisují jednotlivé roky archeologického výzkumu od prvopočátku,

od roku 1997, až do roku 2011. Použila jsem jasné, zajímavé a ověřené informace, které čerpám jak z publikací, tak z rozhovoru Oldřicha Petráška či z mých vlastních poznatků. V poslední části třetí kapitoly zmiňuji německou vesnici Ringelai, která vybuodovala podobný projekt s názvem Gabreta jako je Archeopark Netolice.

Jelikož na Teologické fakultě studuji obor Pedagogika volného času, čtvrtá část mé bakalářské práce se ubírá pedagogickým směrem. Zabývám se zde myšlenkou, jak děti mladšího i staršího školního věku seznámit s netolickým archeoparkem, či jakým způsobem jim ho přiblížit. V práci zmiňuji činnosti, které se mohou uskutečnit v jakémkoliv volnočasovém zařízení, ale samozřejmě také ve volném čase každé rodiny. Kladu si za cíl seznámit děti s přemyslovským hradištěm Na Jáně zábavným a nevšedním způsobem. V této kapitole zmiňuji jednotlivé návrhy a postupy, které se mohou například u kroužků a činností využívat. Zmiňuji zde také organizaci činností, pomůcky, které budou potřeba. Na konci této kapitoly také uvádím cíle, které projekt přinese a obohatí jak organizátora, tak žáky.

V první příloze dokládám rozhovor s významnou osobností Archeoparku Netolice, Oldřichem Petráškem. Ten stál u samotné idey vybudování archeoparku a taktéž budování tohoto unikátu neustále doprovází. V příloze druhé do této bakalářské práce vkládám fotografie, které „vykreslují“ Netolice i Archeopark Netolice od píky po současnost. Fotografie jsou pořízeny z tištěných publikací či elektronických zdrojů, ale především jsou mou osobní tvorbou.

V práci se opírám o zdroje jak tištěné, tak elektronické, a to zejména o knihy samotného tvůrce archeoparku, PhDr., Jaromíra Beneše, PhD. Jelikož je archeopark poměrně mladou záležitostí, zdrojů v knižní podobě mnoho není. Využila jsem tak všech dalších pramenů jak z muzea JUDr. Otakara Kudrny, tak možnosti rozhovoru se starostou Oldřichem Petráškem. Taktéž jsem ve své práci pracovala s cizojazyčným materiálem, a to s oficiálními podklady vydané obcí Ringelai.

Mým zájmem je, aby tato bakalářská práce popularizovala Netolice a Archeopark jak v očích místních občanů, kteří k němu často vzhlíží skepticky, ale také turistů mířících za poznáním něčeho nového a zajímavého. Je třeba si uvědomit, že archeopark nám nabízí možnost nevšedního a výjimečného návratu k historii naší země. Mou snahou je také vzbudit zájem o archeopark u mladších generací.

Archeopark je jakýsi stroj času do minulosti, tak neváhejme vstoupit...

1 MĚSTO NETOLICE

1.1 Historie města a hradiště

Malebné městečko Netolice spojuje snad všechny půvaby jižních Čech. Když se rozhlédneme kolem, dýchne na nás romantika, historie, oáza klidu, ráj turistů, houbařů, rybářů, ale i milovníků koní.

Město Netolice leží v šumavském podhůří v nadmořské výšce 427 m a přibližně na polovině cesty mezi Českými Budějovicemi, metropolí jižních Čech, a Prachaticemi. O velmi dávném osídlení se dozvídáme díky velkému množství mohyl a pohřebišť, které pocházejí z doby bronzové. Zajímavostí je, že kmen obyvatel zvaný Netolici, se zde usadil již kolem 8. století a je tak jedním z vůbec prvních kmenů na území dnešních Čech.¹

V desátém století našeho letopočtu vznikalo velké množství knížecích správních hradů, mezi nimiž byl i kostel sv. Jana v Netolicích. PhDr. Václav Starý ve své knize připomíná nejstarší písemně dochovanou zmínku o Netolicích i hradu. „Nejstarší spolehlivá písemná zpráva o Netolicích se zachovala již z 10. století, kdy první český kronikář Kosmas ve své latinské kronice uvádí k roku 981 názvy pomezních hradů slavníkovského panství, které mělo na jižní straně proti Rakousům tyto pomezí hrady: Chýnov, Důdleby a Netolice“.²

Roku 995, po vyvraždění rodu Slavníkovců, se netolický hrad na vrchu sv. Jána dostal do rukou Přemyslovců. Díky velmi výhodné a strategické poloze důležitých obchodních stezek se hradiště stalo významným centrem kraje, kde sídlil i knížecí správce. Mezi nejznámější stezky patří například Linecká stezka do Rakouska.³

V podhradí okolo netolického kostela svatého Václava vznikla původní trhově osada, kde se v nedávné době také podařilo archeologům najít i zbytky hradeb. Počátkem 13. století, při založení Zlaté Koruny panovníkem Přemyslem Otakarem II., se Netolice staly majetkem právě tohoto kláštera. Jižním směrem od kostela svatého

---

¹ Srov. <http://www.netolice.cz/historie-mesta/d-3526/pl=3405> [cit. 27. 12. 2011]

² STARÝ, V., HŮNA, V., TRAJEROVÁ, J. *Netolice*, s. 7.

³ Srov. <http://www.toulkypocechach.com/archeopark.php> [cit. 27. 12. 2011]

Václava se postupně zakládalo nové město s poměrně rozsáhlým náměstím společně s kostelem Nanebevzetí Panny Marie. Avšak po bitvě na Moravském poli, kde Přemysl Otakar II. padl, byl klášter zničen a Vítkovci vyplenili Netolice a krajinu s nimi spojenou.⁴

Také kostel sv. Jana byl bohužel roku 1788 zrušen. Netolice pak byly ještě v průběhu desetiletí několikrát postihnuty krutými ranami, jako jsou například dobytí či vypálení. Znovuobnovení rozkvětu se Netolice dočkaly až v 18. a 19. století, kdy zde byly postaveny nové budovy, jako jsou radnice, škola či železniční trať.

Jelikož se na místě původního přemyslovského hradiště našly spousty kosterních pozůstatků či nádob, roku 2004 tak začal v Netolicích vznikat první archeopark formou přímé rekonstrukce, který je zaměřen na méně známé období počátku vzniku českého státu, období 10. -13. století.⁵

1.1.1 Městský znak

Malebné městečko Netolice má stejně malebný městský znak. Na něm je vyobrazena sedící Madona s Ježíškem. Madona sedí na lavicovém trůně. „Na jedné pečetě z 16. století je pod nohama Madony vložen štítek s praporem. Jedná se patrně o osobní znamení rychtáře. Koncem 18. století se tento praporec s pěti červenými pruhy na bílé půdě začal z nepochopení užívat jako druhý znak města. Dochoval se tak například na fasádě staré radnice, své uplatnění našel také za komunistického režimu, kdy symbolika Madony byla nežádoucí.“⁶

1.1.2 Slavní rodáci a osobnosti

Netolice sice patří počtem obyvatel spíše mezi menší městečka, můžou se však pochlubit řadou významných a slavných rodáků. Některé z nich v následujících řádkách představím.

- František Gregora (1819–1887)

Skvělý hudební skladatel, pedagogický ředitel ve Vodňanech a v Písku. Na jeho

---

⁴ Srov. <http://www.netolice.cz/historie-mesta/d-3526/pl=3405> [cit. 27. 12. 2011]

⁵ Srov. <http://www.toulkypocechach.com/arheopark.php> [cit. 28. 12. 2011]

⁶ http://info.netolice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=200072&id=1003&p1=1007 [cit. 28.12.2011]

rodném domě v Gregorově ulici je umístěna pamětní deska.

- Josef Kudrna, MUDr.
Otec slavného Otakara Kudrny, starosta města, sběratel, mecenáš, přítel K. H. Máchy a J. K. Tyla.
- Otakar Kudrna, JUDr. (1853–1940)
Jedna z nejvýraznějších a nejznámějších osobností Netolic je advokát, starosta města, člen okresního zastupitelstva, sběratel, historik, mecenáš a zakladatel netolického muzea JUDr. Otakar Kudrna.
- Štěpánek Netolický z Netolic (1470–1538)
Nejspíše nejslavnější místní rodák, rožmberský myslivec, fišmistr a třeboňský hejtman, zakladatel českého rybníkářství.
- Alois Sarauer(1901–1980)
Hudební skladatel a pedagog, dle kterého je pojmenována místní ZUŠ.⁷

Město Netolice je známé nejenom svými rodáky, ale také osobnostmi, které zde strávili při nejmenším část svého života. Mezi nejznámější a nejvýznamnější patří tyto osobnosti:

- Jakub Krčín z Jelčan (1535–1604)
Známý správce Rožmberka a jihočeský rybníkář, majitel tvrze Leptáč, dal kopat od Lhenic ke Kratochvíli stoku Krčínka, která mu vynesla trvalé nepřátelství Netolických
- Filip Neumann (1774–1860)
Filip Neumann byl punčochář, netolický měšťan, otec Jana Nepomuka

---

⁷ Srov. <http://www.netolice.cz/historie-mesta/d-3526/p1=3405> [cit. 27.12.2011]

Neumanna, biskupa ve Filadelfii v USA, který byl v roce 1977 svatořečen.

- Václav Zikmund Sokol Písecký (1580–1646)
Mistr pražské university, správce místní školy, městský písař, literárně a hudebně činný, autor sedmihlasé latinské mše.
- Josef Kajetán Tyl (1808–1856)
Josefa Kajetána Tyla je myslím netřeba představovat. Tento významný český dramatik a herec hrál v divadle v Netolicích.⁸

1.2 Významné památky města Netolice

1.2.1 Hradiště na Jánu

Starý přemyslovský správní hrad se nachází na tzv. „Jánu“, pár set metrů od místního historického jádra. Zde bylo provedeno několik archeologických výzkumů, které tak odhalily množství nalezených předmětů z dob Přemyslovců. Na místě hradiště bylo také nalezeno několik kosterních pozůstatků. Jak jsem se dozvěděla z rozhovoru se starostou města Netolice, přibližně před 50ti lety se kosterní pozůstatky dokonce „povalovaly“ na samotné půdě hradiště. V další části této práce se budu netolickým hradištěm, dnes archeoparkem, podrobněji zabývat.⁹

1.2.2 Kostel sv. Václava

I tak malé městečko, jako jsou Netolice, se mohou pyšnit hned třemi kostely, z nichž se dva dochovaly do dnešní doby. Mezi první a zároveň nejstarší kostel patří kostel sv. Václava. Podle zachovaných architektonických zbytků lze jeho vznik datovat do 11. století. Ve století dvanáctém pak sloužil pro potřeby přemyslovského hradiště. Stavební opravy většího typu byly prováděny v 15. století. V 16. století pak sloužil kostel pro potřeby lidí nekatolického vyznání. Roku 1619 byl kostel při dobývání města těžce poškozen. O 9 let později byla u kostela postavena věž a kostel tak začal sloužit pro

---

⁸ Srov. <http://www.netolice.cz/historie-mesta/d-3526/p1=3405> [cit. 28.12.2011]

⁹ Srov. Rozhovor se starostou města Netolice Oldřichem Petráškem, 13. 3. 2012, příloha Bakalářské práce

církevní účely.¹⁰

1.2.3 Děkanství

Dnešní děkanství v klasicistickém stylu vzniklo přestavbou původní fary v letech 1840-1843. Nově vybudované křídlo společně s hospodářskými objekty navazuje na původní, starší budovu. Roku 1619 došlo k plenění města Netolice a fara se stala jedním z objektů řádění žoldáků. Ferdinand Schwarzenberg sice pozdě, ale přeci, roku 1696 zaslal peníze k opravě této zruinované fary. Dnes je fara jedním z nejskvostnějších stavebních objektů Netolic. Na děkanství je dochováno množství obrazů ze 17. století a je tak vytvořena pomyslná galerie děkanů.¹¹

1.2.4 Škola

V městském životě měly školy velmi důležité postavení. Na městské dílčí škole se vyučovalo pouze základů, čtení, psaní, počítání a také církevnímu zpěvu. Do školy chodili jen chlapci a do 18. století nebyla docházka povinná. Netolická základní škola byla založena přibližně v polovině 15. století, konkrétní rok však není znám.¹² Dnešní neogotická budova stojí na místě dvou dřívějších budov školy. Dvoupatrová škola výborně zapadá do zástavby Starého města. Jméno architekta se však nepodařilo zjistit.¹³

1.2.5 Kostel na Nebevzetí Panny Marie

Kostel na Nebevzetí Panny Marie vznikl v druhé polovině 13. století, kdy se Netolice staly majetkem kláštera ve Zlaté Koruně. Roku 1619 kostel bohužel velmi utrpěl při dobývání města a velký čas tak chátral dále. Oprava kostela začala roku 1645 díky příspěvku kněžny Marie z Eggenberka, ovšem rekonstrukce probíhala velmi pomalu. V roce 1654 se začala stavět věž kostela a byly také pověšeny nové zvony. Žel přibližně o sto let poté, roku 1770, do věže kostela uhořel blesk, a krov společně s věží kostela shořel. Ta byla zrekonstruována a již v roce 1773 zdárně opravena.¹⁴

---

¹⁰ Srov. STARÝ, V. *Netolice od a do Ž*, s. 10.

¹¹ Srov. BENEŠ, J., STEJSKAL, A., OURODA, V. *Historická krajina Netolicka*, s. 62.

¹² Srov. STARÝ, V. *Netolice od a do Ž*, s. 23.

¹³ Srov. BENEŠ, J., STEJSKAL, A., OURODA, V. *Historická krajina Netolicka*, s. 63.

¹⁴ Srov. STARÝ, V. *Netolice od a do Ž*, s. 10.

1.2.6 Solnice

V ulici Školní, která je přibližně 50 metrů od výše zmiňované základní školy, stojí objekt označovaný jako solnice. Pokud bychom však hledali souvislosti s Prachaticemi a jejich slavným obchodem se solí, hledali bychom zřejmě marně. Jediné, co můžeme jistě potvrdit je fakt, že v 18. a 19. století byla tato stavba sýpkou. Kolem roku 1843 probíhala přestavba objektu v duchu baroka.¹⁵

1.2.7 Radnice

Přibližný vznik netolické radnice se odhaduje již na 16. století. Ovšem roku 1619 bylo město vypáleno a radnice tak lehla popelem. V roce 1667 město zakoupilo dům v místě dnes stojící radnice. Dům byl radnicí až do 18. století, kdy byla změněna na kasárnu. Roku 1869 profesor Niklas započal dle obrazu svého radnici rekonstruovat a tak začala postupně získávat dnešní, gotickou podobu. V této budově byl dokonce umístěn i okresní soud. Dnes tvoří radnice jednu z největších dominant města.¹⁶

1.2.8 Rožmberský dům – dnešní muzeum

V jednom z nejzachovalejších a nejhonosnějších domů na samotném náměstí sídlí netolické muzeum s informačním střediskem. V dřívějších dobách, v 15. -16. století, sloužil tento dům jako ubytovací obydlí rožmberských pánů a jejich hostů. Před první světovou válkou, roku 1913, sídlilo městské muzeum v přízemí dnešní radnice. JUDr. Otakar Kudrna roku 1940 založil nadaci, které odkázal svůj renesanční dům, kde sídlí současné muzeum. V tomto domě měl soukromé sbírky, které dnes tvoří velkou část sbírky netolického muzea. Majetek po zestátnění nadace připadl městu a tak došlo ke sloučení muzea na radnici a sbírky Kudrny v rožmberském domě.¹⁷

1.2.9 Hotel Beseda

Pokud budeme stát na netolickém náměstí, jen stěží přehlédneme rohový širkový dům, jehož boční křídlo navazuje na objekt ve vedlejší, Gregorově ulici. Význam této skvostné barokní stavby dokládá výzdoba průčelí budovy. V bočním křídle jsou také dochovány renesanční struktury domu. Tento objekt po dlouhých desetiletích chátral,

---

¹⁵ Srov. BENEŠ, J., STEJSKAL, A., OURODA, V. *Historická krajina Netolicka*, s. 66.

¹⁶ Srov. BENEŠ, J., STEJSKAL, A., OURODA, V. *Historická krajina Netolicka*, s. 67.

¹⁷ Srov. PETRÁŠEK, O. *Muzeum JUDr. O. Kudrny v Netolicích*. Netolice, 2005.

v současné době však podléhá rekonstrukci díky snaze zachovat tento cenný komplex.¹⁸ Mezi další památky města Netolice, které stojí za zmínku, patří kašna, sousoší sv. Jana Nepomuckého či Pivovar v obecní ulici.

---

¹⁸ Srov. BENEŠ, J. a kol. *Historická krajina Netolicka*, s. 69.

2 ZAPOMENUTÁ PAMÁTKA NETOLICKÉHO HRADIŠTĚ

2.1 Prapůvod hradiště

Na jednom z nejmagičtějších míst v jižních Čechách, na místě bývalého přemyslovského hradiště nad řekou Rapačov, se nachází vrch sv. Jána. Zde spolu se vznikem přemyslovského státu vyrostl také přemyslovský hrad. Nejstarším známým kastelánem byl kastelán Nemoj.¹⁹

Vrch sv. Jána nese tento název podle stejnojmenného kostela, který zde až do reforem Josefa II. stával. Barokní sochu sv. Jana můžeme dnes spatřit na úpatí kopce pod vstupem do hradní akropole. K pravému stáří či založení kostela nejsou bohužel známy téměř žádné doklady, ovšem pro hradiště je existence kostelů v areálech hradů velmi charakteristická. Kostel byl zrušen za reforem Josefa II. Roku 1788.

Výsledky z archeologických výzkumů ukazují, že většina předmětů, které zde byly nalezeny, pochází z 10. -13. století, tedy z období expanze Přemyslovců do jižních Čech. Toto hradiště bylo opevněno mohutným valem ve velmi dominantní poloze nad potokem.

V blízkosti hradiště, směrem na severozápad, se v raném středověku začala formovat tržní osada, jejíž pokračovatelem je dnešní část Netolic s charakteristickým názvem Staré Město. Centrem Starého města je kostel sv. Václava, o němž se odborníci domnívají, že byl ve vrcholném středověku zřejmě opevněný. Na samotném počátku 13. století se v Netolicích uvádí trh se clem, ovšem brzy poté hrad postupně ztrácel na významu, jelikož mu začala silně konkurovat nová královská střediska, České Budějovice a hrad Hluboká. Celá tato oblast pak spadala pod správu kláštera Zlatá Koruna.

Po zániku netolického hradu došlo k výrazné proměně lokality, a to hlavně její funkce. Dle archeologického výzkumu bylo toto významné místo hlavně využíváno jako farní pohřebiště, zřejmě až do roku 1788, kdy byl, jak je již výše zmíněno, kostel

---

¹⁹ Srov. PETRÁŠEK, O. *Archeopark Netolice*. Netolice, 2005.

sv. Jana Křtitele zrušen a zbořen. V průběhu 19. století bylo na Starém městě vybudováno výletní místo s restaurací, kulečnickem či posezením. Restaurace byla ovšem v 50. letech 20. století komunistickým režimem zrušena. Poté bylo místo předáno místnímu kynologickému klubu, který místo vcelku opečovával. Toto výletní místo s parkem v prostorách zapomenutého hradu tím dostalo dnešní charakteristický ráz, jelikož zde byly provedeny úpravy za pomoci terasových stupňů. Tak byla vytvořena soustava ohradních zídek.²⁰

2.2 Idea archeoparku

V době realizace projektu Historická krajina Netolicka, který byl zahájen roku 1997, se také zrodila myšlenka vybudování místního archeoparku. Výchozím bodem archeologicko-historické naučné trasy je právě místo, kde se kdysi hradiště rozkládalo.

Velmi důležitou okolností, proč se nad stavbou archeoparku začalo vůbec uvažovat, bylo příznivé, ale chátrající místo, kde se akropole rozkládá. Kromě plochy, kterou mělo město v pronájmu a o kterou se staralo, celý areál pustl. Například kamenné zídky výletního parčíku z 20. století se již téměř rozpadly, a tak místo krásných pohledů na tehdejší historickou památku se nabízely pohledy na neúprosný zub času.

Idea vybudovat archeopark se zdála o to přitažlivější kvůli jedinečnosti tohoto projektu. Jak se mi podařilo zjistit, v jižních Čechách se projekt obdobného rázu nenachází, a ani se jinde neplánuje budovat. Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že projekty obdobného rázu jsou hojně přitahovány turisty, rozvoj cestovního ruchu by tak městu Netolice výrazně pomohl.

Když se k této myšlence ještě přidal fakt, že toto místo bylo v historii velmi významné a že byl odsud řízen chod důležité části jižních Čech, o důstojné budoucnosti již nebylo pochyb.²¹

Starosta Netolic Oldřich Petrášek však nad vybudováním archeoparku přemýšlel již od svých mladých let. Jelikož sám bydlí v blízkosti hradiště, jeho otec mu o historii tohoto místa podával mnoho informací. Sami také chodili na vycházky k hradišti, kde si prohlíželi střepy a zbytky nádob, které se zde ladem povalovaly. Dnes se však pro

---

²⁰ Srov. BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 4-7.

²¹ Srov. BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 7.

nalezení artefaktů musí kopat a zkoumat více.²²

Město Netolice začalo jednat. Roku 2000 se starosta Netolic setkal se známým bioarcheologem Jaromírem Benešem.²³ Po několika společných schůzkách a rozhovorech nad tématem historického přemyslovského hradiště došlo ke konkrétnímu nápadu vyzdvižení tohoto unikátního místa a představit jej v konkrétní formě veřejnosti.

Při probíhajících archeologických výzkumech hradu, zadal starosta Netolic Oldřich Petrášek architektce, paní Aleně Krusové, urbanistickou studii, jejímž úkolem bylo vybudování turistických tras v souvislosti s vrchem sv. Jána. Netolice se pustily do nelehkého a dlouhého projektu, jehož cílem je vybudovat park, který by nejen turisticky obohatil Netolice, ale v neposlední řadě také připomenul vzácnou a zajímavou historii tohoto místa.²⁴

2.3 Cíle a předmět archeoparku

Dle starosty Netolic Oldřicha Petráška je cílem rekonstrukce hradby veřejnosti ukázat a představit různé varianty, jak zřejmě vypadalo středověké opevnění kastelánského hradu v časech, kdy se zrodil český stát. V té době taktéž vznikala v nejnádhernějších částech střední Evropy architektura hradů či měst.

Dalšími cíly je vybudování atraktivního památkového místa společně s rekonstrukcí objektů, návštěvnickým centrem, expozicemi, vícejazyčnými panely, přehlednými internetovými stránkami, či propagačními materiály. V plánu jsou také ukázky keltského bydlení, předvádění historických řemesel, jako jsou například kovářství či pekařství. Mezi další cíle patří samozřejmě povzbuzení cestovního ruchu společně s rozvojem menšího podnikání v lokalitě hradiště, rozvoj historického a dějepisného vědění v kraji i regionu, rekonstrukce a kultivace krajiny.²⁵

Nutno také zmínit, že všechny práce jsou prováděny dobovými technikami, tedy

---

²² Srov. Rozhovor se starostou města Netolice Oldřichem Petráškem, 13. 3. 2012, příloha Bakalářské práce.

²³ PhDr. Jaromír Beneš, Ph.D. je známý bioarcheolog se specializací na neolit a středověk. Je vedoucím Laboratoře archeobotaniky a paleoekologie na Přírodovědecké fakultě Jihočeské univerzity a přednášejícím na Archeologickém ústavu Filozofické fakulty téže univerzity.

²⁴ Srov. BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 7.

²⁵ Srov. PETRÁŠEK, O. *Archeopark Netolice*. Netolice, 2006.

k výzkumům i stavbám jsou používány jak původní technologie, tak materiály či nástroje. Rodí se tak velmi přitažlivá a ojedinělá stavba, která věrohodně prezentuje jak historické stavební prvky, tak otevírá možnosti pro kulturní či výchovné akce. V neposlední řadě se také této historické památce navrátí důstojné místo, které jí v historii náleží.

Co se týče uspořádání areálu archeoparku, hlavním cílem budovatelů bylo od prvopočátku zachovat a respektovat původní terén. Z Budějovické ulice, která se vine k archeoparku, vede hlavní vstup. Na tomto místě se v budoucnu při dostatku financí plánují vybudovat minimálně dvě parkovací místa pro autobus.²⁶

---

²⁶ Srov. REIDINGEROVÁ, L. *Archeopark Netolice a jeho využití v didaktice a mimoškolní pedagogice*. Plzeň, 2011. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Filozofická fakulta. Katedra filozofie. Vedoucí práce PaedDr. Naděžda Morávková, Ph.D.

3 ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM AKROPOLE

Archeologie je věda, která svým způsobem překonává časovou linearitu a syntetizuje postupy společně se strategiemi historicky významných či zajímavých společenství v delších časových obdobích. Je to také jakási věda o budoucnosti lidského rodu. Umožňuje krajinné rekreologii lépe pochopit časovost a historii krajiny i jejího ducha.²⁷

Brůna s Benešem se ve své knize zmiňují o několika rovinách, ve kterých může krajinná archeologie působit. Může to být jak historická rekonstrukce, tak rekonstrukce procesuální či interakce. Musíme vzít v potaz různorodosti přístupů, avšak přístupy nesmí být zcela oddělené – to by vedlo k neadekvátním výsledkům. Naopak jejich společné využití může vést k aktivní tvorbě archeologických interpretací.²⁸

Jihočeské muzeum, Prachatické muzeum, či instituce Archeos, zkoumaly významnou historickou rezervaci Na Jánu. Tento výzkum byl prováděn již od roku 2000, kdy zde pánové Jaromír Beneš a Petr Hrubý provedli první velký a rozsáhlý odkryv zaniklého opevnění a následně také pohřebního místa. Akce menšího rozsahu pak navazovaly na tento velký odkryv. Díky těmto výzkumům se podařilo zjistit charakter opevňovacích těles hradu, a to hlavně západní hradby akropole. Ta pochází z 10. století a byla poté již několikrát přestavěna. Když toto opevnění přibližně po polovině 13. století zaniklo, pohřbívání na těchto místech pokračovalo až do dob hlubokého novověku.²⁹

„Nejzajímavějším starým hrobem je pohřeb sedmiletého dítěte s bronzovými záušnicemi. Výzkum tělesa jižního sypaného valu zjistil jeho konstrukci a pomohl jej datovat do 10. století. Z výzkumu hradiště pochází řada cenných předmětů z raného středověku, především keramika, nože, přezky atd. V okolí netolického hradiště proběhla řada zajímavých akcí. K nejdůležitějším patří odkryv části sídliště v podhradí, který provedl Juraj Thoma. Ze sídliště pochází řada zajímavých předmětů, například půvabný model koníka.“³⁰

---

²⁷ Srov. BENEŠ, J., BRŮNA, V. *Archeologie a krajinná ekologie*. s. 20.

²⁸ Srov. BENEŠ, J., BRŮNA, V. *Archeologie a krajinná ekologie*. s. 14.

²⁹ Srov. <http://www.archeopark-netolice.cz/cz/page/41/archeologicky-vyzkum.html> [cit. 27. 2. 2012]

³⁰ <http://www.archeopark-netolice.cz/cz/page/41/archeologicky-vyzkum.html> [cit. 27. 2. 2012]

3.1 Roky 1997-1999

Počátkem roku 1997, kdy byl zahájen projekt Historická krajina Netolicka, začaly probíhat první archeologické výzkumy místní akropole. Jako první byly „vybudovány dvě historicko-archeologické trasy s trojjazyčnými panely v terénu.“³¹

S projektem Historická krajina Netolicka souvisí oblast, do které spadá taktéž místo dnešního archeoparku. Tato oblast je též známá jako „Malý okruh“, se svými 16ti zastaveními provádí turisty po památkách města Netolice. Jeho celková délka je přibližně 3 km. Mezi tyto památky patří:

- Přemyslovské hradiště z 10. století na vrchu sv. Ján - zde vzniká archeopark
- Kostel svatého Václava z 11. století - sloužil pro potřeby hradiště a byl několikrát přestavěn
- Děkanství - přestavěno v 19. století
- Stará škola - neogotická budova na místě původní středověké školy
- Kostel Nanebevzetí Panny Marie, původně gotický, ze 13. století
- Solnice s barokní sýpkou
- Radnice - neorenesanční budova na místě původních renesančních domů
- Rožmberský dům - dnešní muzeum JUDr. Otakara Kudrny a infocentrum
- Hotel Beseda - postaven v 19. století
- Kašna se sousoším sv. Jana Nepomuckého ze 17. století
- Měšťánský pivovar - na místě původního renesančního pivovaru ze 17. století
- Hrádek u rybníka Mnich
- Kamenné mosty na hrázi rybníka Mnich - původ ze 16. a 17. století
- Tradiční zástavba - jedná se o lidové stavby z 18. století, přezdívané jako „roubenky“ v kožichu³²

Okruh, který se nazývá okruhem Velkým, oproti tomu nabízí turistům poznat okolí města Netolice díky naučné cyklostezce, která je dlouhá cca 50 km. Tato trasa je velmi atraktivní díky přírodním, ale i historickým pozoruhodnostem místní lokality. Mezi ně patří tyto památky:

---

³¹ <http://archeos.cz/archeopark-netolice> [cit. 29. 2. 2012]

³² Srov. PETRÁŠEK, O. *Historická krajina Netolicka*. Netolice, 2005.

- Renesanční statek Grejnarov - 16. století
- Městečko Lhenice
- Velký Hrádeček - datace spadá přibližně do 6. století
- Bývalá Rožmberská obora
- Petrův Dvůr - renesanční statek s pivovarem
- Zámek Kratochvíle - letohrádek Rožmberků, národní kulturní památka
- Krtelský les s pravěkými mohylovými hroby
- Lomec – zde se nachází slovanské mohylové hroby, taktéž je zde významné poutní místo s barokním kostelem Panny Marie ze 17. století
- Malovice a Malovičky – původní hrad a sídlo rodu Malovců
- Rábín – renesanční statek ze 17. století
- Hradiště u Malovic – keltské kultovní ohrazení
- Poděhusy – zaniklý rožmberský hrad
- Mahouš – zachovány původní statky i s kovárnou z 19. století
- Němčice – kostel sv. Mikuláše ze 14. století
- Zvěřetice – barokní statek a zároveň vesnická památková rezervace³³

V těchto letech byla také vydána trojjazyčná kniha s názvem *Historická krajina Netolicka*, společností Archeos, v počtu 1000 ks.³⁴

3.2 Rok 2000, 2001

Rok 2000 byl pro archeopark rokem velmi důležitým, a to zejména proto, že se výzkum začal rozjíždět na plné obrátky a zaměřil se na sondáž na západním obvodu centrální části hradiště. Právě na tomto místě se v rámci budovaného archeoparku postavil jeden z volně rekonstruovaných objektů, a to strážní věž s kratším úsekem hradby v podobě dřevěné palisády s plentou z kamene. Tato plenta je od roku 2000 umístěna na terénní hraně návrší Na Jánů se širokým výhledem na město Netolice. Převýšení nad okolním terénem je nejvyšší a činí přibližně 25–30 m.

Za zmínku také stojí úsek středověkého pohřebiště, který leží pod novověkými

---

³³ Srov. PETRÁŠEK, O. *Historická krajina Netolicko*. Netolice, 2005.

³⁴ Srov. <http://archeos.cz/archeopark-netolice> [cit. 29. 2. 2012]

nebo přemístěnými uloženinami. Výzkumy odhalily hroby nejméně 18 jedinců, ze kterých přibližně polovina byla dospělého věku a polovina dětí. Ostatky těchto zemřelých byly ukládány do řad vedle sebe. Hrobové jámy byly postaveny tak, že pozůstalí vytvořili pro pohřeb místo vybráním velkých balvanů, které pak uložili do tvaru obdélníku. Hroby pozůstalých jsou velmi blízko u sebe, což ukazuje na nedostatek místa v prostoru tohoto hradiště.

Jedním z hrobů, který dle mého názoru stojí za zmínku, je hrob, pod jehož mohutným kamenným náhrobkem se ukrývají ostatky většího dítěte, které jsou vybaveny sedmi bronzovými esovitými záušnicemi, které můžeme zařadit přibližně do 10.–12. století. Tento kamenný náhrobek spolu s ostatky vykazuje na skutečnost, že dítě bylo nejspíše příslušníkem vyšší sociální vrstvy tohoto hradu. Konec pohřbívání nelze přesně určit, jelikož není zcela vyloučeno, že zdejší plocha se využívala k účelům pohřbívání také v době před zrušením kostela sv. Jana, tedy v roce 1788.³⁵

Kromě bohatých kosterních nálezů zde byl nalezen velmi bohatý keramický materiál, který lze dle technologie a výzdoby datovat přibližně do 10. století.

Rok 2001 byl pro archeopark ve znamení výzkumu sondáží, zejména v prostoru klíčového místa celého hradiště, a to v hlavním valu. Proběhlo několik sondáží, přičemž úkolem sondáží z roku 2001 bylo zjistit sled a charakter zdejších vrstev a na základě zjištěných poznatků pak navrhnout rekonstrukci místního valu. Tento výzkum je velmi náročný a to nejen finančně, tak i časově a technicky. Bylo využito dvou sond, které postupně odhalily skalní podloží. Jádro valu bylo tvořeno materiálem, který se skládal z jílovitého prášku i vcelku velkých kamenů. Dnes vyasfaltovaná cesta narušuje svým zářezem zdejší val. Ten byl v 19. století upraven systémem terasovitých stupňů, které vytvořily tzv. „kruhy“, půdorysně obloukovitá zakončení. Tento rok také vznikla základní představa o podobě archeoparku a místní zastupitelstvo odsouhlasilo záměr výstavby.³⁶

3.3 Rok 2002, 2003

Následující rok, rok 2002, probíhaly archeologické výzkumy, které odhalily několik

---

³⁵ Srov. http://www.archeopark-netolice.cz/index.php?art=page&art_id=42&article=19&lang=cz
[cit. 29. 2. 2012]

³⁶ Srov. BENEŠ, J. Archeopark Netolice a Gabreta, s. 17.

kosterních nálezů. Ty byly pak přenechány Národnímu muzeu v Praze. Tento rok byla samotná výstavba Archeoparku Netolice oficiálně zahájena.

Roku 2003 se přípravné fáze na rekonstrukci hradby dostaly do fáze, ve které bylo nutno provést další průzkum. Beneš se ve své knize zmiňuje, že „pokud se má stavět v tomto místě jakákoliv stavba, je nanejvýš nutné postavit na hraně erodovaného svahu opěrnou zeď, která bude (zcela nearcheologicky, ale stabilně) svázána se skalním podložím“.³⁷ Sondy, které zde byly po celém prostoru rozmístěny, navazovaly na výzkum z roku 2000. Kamenné hradby byly neustále podrobovány archeologickému výzkumu.

Netolice roku 2003 také získaly stavební povolení pro výstavbu palisády, rekonstrukci ohradní zdi a strážní věže.³⁸

3.4 Rok 2004, 2005

Rok 2004 byl pro archeopark velmi zásadním. Tohoto roku byla totiž zahájena stavba spodního fundamentu hradby, a to na torzu vrstev, které tělesem místní hradby původně souvisely. V první řadě byla do skály vybudována a zároveň ukotvena opěrná zeď. Tato opěrná zeď, cca 30 metrů široká, vysoká přibližně 2,5 m, vytvořila ideální prostor pro stavbu dřevěné palisády. Následně byl vytvořen zděný líc z lomových kusů kamene. Tento rok se pokládá jako rok vzniku archeoparku.³⁹

Rokem rozhodování by se dal nazvat rok 2005, kdy hlavní otázkou, která visela ve vzduchu, bylo, jaké další objekty budou v místním archeoparku postaveny. Začala se tak řešit otázka hlavní koncepce parku a vzniklo také dilema, zdali park na konci celého snažení bude ve formě archeoparku s plným provozem či volným parkem, který bude v minimální formě prezentovat toto prastaré a historické místo. Naštěstí se tvůrci projektu rozhodli pro variantu první, a tak se akropole hradiště začala proměňovat v místo s atraktivními objekty historického rázu.⁴⁰

Tým Petra Růžičky, známého mistra a odborníka na tesařství, zahájil výstavbu

---

³⁷ BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 19.

³⁸ Srov. http://www.archeopark-netolice.cz/index.php?art=page&art_id=42&article=21&lang=cz [cit. 29. 2. 2012]

³⁹ Srov. BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 21-22.

⁴⁰ Srov. BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 22.

dřevěné části hradebního systému. Na stavbu dřevěné palisády bylo použito dubového dřeva. Jednou ze zajímavostí, která dle mě stojí za zmínku, je fakt, že všechny práce (až na drobné výjimky) probíhaly dobovými technologiemi a metodou takzvaného „technologického experimentu“. „Na celé stavbě archeoparku nebyl použit ani jeden hřebík. Dřevěné vrchní části hradeb z archeologického výzkumu bohužel neznáme, a tak se Růžička rozhodl použít tři varianty vázání spojování kůlů palisády.

Pražský hrad, Krakov, či další středověká střediska se stala inspirací pro vznik několika dřevěných komor v další etapě rekonstruování hradby.⁴¹

3.4.1 Stavba dřevěné palisády

Dřevěná palisáda, jinak také nazývaná strážní věží, je stavbou o půdorysu 2, 8 × 2, 8 m, vysoká je metrů sedm. Varianta přízemní věže je navržena ve formě uzavřeného prostoru, polouzavřeného prostoru i prostoru volného. Objekt je průchozí ze strany areálu. Do prvního patra věže vedou schody podobné žebříku. Co se týče stěny, je krytá šindelem stanovitého typu. Přímo věž dřevěné palisády je umístěná v ose, která je vysoká 3, 8 metru a dlouhá 32 metrů. V mírném oblouku lemuje stranu svahu původního hradiště. Pro stavbu osy byly navrženy kůly o průměru 2 – 2, 5 dm, které jsou nahoře zahrocené do tvaru nože či pastelky. Proto jsou také často nazývané „pastelkami“. Celá palisáda je postavena tradičními historickými postupy.

3.5 Rok 2006, 2007

Roku 2006 se připravovala vystavit srubová konstrukce a věž. Projekt archeoparku byl zařazen do Akčního plánu Jihočeského kraje, kdy pak kraj poskytl z tohoto plánu dotaci ve výši 800.000,- Kč, která se ještě tento rok začala postupně využívat ke konstrukci a postupné výstavbě archeoparku. Díky kvalitním a pečlivým pracím byl dokončen první objekt, část kamenné středověké hradby společně s dřevěnou palisádou se strážní věží. Ta slouží zároveň jako rozhledna nad malebným městem Netolice.⁴²

První květnový den roku 2007 byl vybrán pro den otevřených dveří Archeoparku Netolice. Bylo tak učiněno pouze za účasti hejtmana Jihočeského kraje, RNDr. Jana

---

⁴¹ Srov. PETRÁŠEK, O. *Archeopark Netolice*. Netolice, 2006.

⁴² Srov. PETRÁŠEK, O. *Archeopark Netolice*. Netolice, 2005.

Zahradníka, 50ti dalších významných hostů a několika novinářů. 25. července byl zahájen letní archeologický tábor za účasti 20 studentů Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a archeologů. Tábor byl ukončen 8. července. Zájezd do Ringelai, kde je postaven objekt podobný místnímu archeoparku, se učinil 1. července. 12. července proběhlo setkání partnerů projektu archeopark Gabreta-Netolice v Netolicích. 25. července k místnímu archeoparku za účelem natáčení pořadu zavítala Česká televize (pořad Toulavá kamera). Pro den otevřených dveří pro veřejnosti bylo vybráno datum 9. září.⁴³

Od tohoto roku je pravidelně pořádána Letní archeologická škola, která vznikla za spolupráce netolické radnice a Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Archeologická škola má v programu nejen odhalit nálezy kosterních pozůstatků či pravěkých nádob, ale také díky cyklům přednášek či představení široké veřejnosti sdělit a informovat o důležitých faktech týkající se historie.

3.6 Rok 2008, 2009

„Novou "městskou" rozhlednou se stala věž, která je součástí palisády místního archeoparku. Jelikož nebyla vybudována pouze za účelem dotvoření atmosféry archeoparku, ale i za účelem výhledu do krajiny, můžeme ji směle mezi rozhledny zařadit. Samotný archeopark vznikl na místě středověkého hradiště po dlouhých letech snah, kdy nakonec pomohla až dotace z programu Interreg. s projektem rozhledny bylo počítáno už od samotných počátků a vyhlídková věž také byla první dostavěnou stavbou. Možnost navštívit vyhlídkovou věž se naskytla již v listopadu 2007, ale skutečného slavnostního zpřístupnění se dočkala až na počátku května příštího roku.“⁴⁴

Archeologické výzkumy v roce 2009 přinesly odkrytí dvou nových mohutných hrobek, které na sobě nesly těžké kamenné náhrobky. Tyto náhrobky však nebylo možné odkryt lidskou silou, a tak musela být přivolána těžká technika. Po zdárném odkrytí hrobek byly nalezeny ostatky dvou lidských koster. Z těchto ostatků byly odebrány vzorky DNA, které se následně odeslaly na archeogenetický výzkum do LAPE

---

⁴³ Srov. REIDINGEROVÁ, L. *Archeopark Netolice a jeho využití v didaktice a mimoškolní pedagogice*. Plzeň, 2011. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Filozofická fakulta. Katedra filozofie. Vedoucí práce PaedDr. Naděžda Morávková, Ph.D.

⁴⁴ <http://rozhledny.yc.cz/netolice.htm> [cit. 10. 3. 2012]

a uskladněny při teplotě – 16 °C.⁴⁵

3.7 Rok 2010, 2011

V rámci Letní archeologické školy byl zahájen projekt „Sondy do života původních obyvatel Netolic“. V tomto projektu bylo odebráno přibližně 100 vzorků DNA od starousedlíků, které se budou porovnávat se vzorky odebraných z archeologických nálezů v místech hradiště. Průběh testování byl následující: vědci rozdali zájemcům speciální testovací balení, v němž byla odběrová karta biologických vzorků a krátký dotazník. V dotazníku uvedli místo a rok narození své matky, otce, dědečka z otcovy strany a babičky z matčiny strany. Pak už bylo za úkol jen vyčistit si zuby a poté provést stěry z dásní, patra a jazyka. Výsledek tohoto stěru se přenesl na savý papír, nechal uschnout a byl odeslán do laboratoře. Kartičky si poštou pak vyžádalo téměř 500 dalších zájemců. Zapojit se navíc mohli i lidé z okolních vesnic.⁴⁶

Letní archeologická škola, která se roku 2011 pořádala, měla program plný mnohých zajímavostí, ve kterých si jistě každý občan Netolic našel své. Tato škola probíhala v termínech od pondělí 18. 7. 2011 až do pátku 29. 7. 2011.

Lidé mohli vidět archeology při práci, navíc ve středu 27. 7. 2011 dokonce oblečené do kostýmů. Letní archeologická škola byla rozdělena do několika bloků. První blok byl tzv. blok divadelních představení. Ten odstartoval 21.7 představením *Dívčí válka* v podání Divadelního souboru Tyl České Budějovice. Představení se bohužel díky nepřízní počasí nemohlo odehrát v prostorách archeoparku, a tak se přesunulo do prostor sálu místní Základní umělecké školy Aloise Sarauera.

Dalším blokem, který byl nabízen návštěvníkům, byl blok přednáškový. 20. července se v netolickém muzeu uskutečnila přednáška paní Mgr. Alžběty Danielisové, Ph.D. Ta pojednávala o archeologických výzkumech v jiných částech České republiky. Přednáška uskutečněná dne 26.7. doktorem Jaromírem Benešem nesla název „ Projekt studia lidské genetiky u starousedlíků v Netolicích - identity lidí,

---

⁴⁵ Srov. <http://rozhledny.yc.cz/netolice.htm> [cit. 10. 3. 2012]

LAPE = Laboratoř archeobotaniky a paleoekologie

⁴⁶ Srov. REIDINGEROVÁ, L. *Archeopark Netolice a jeho využití v didaktice a mimoškolní pedagogice*. Plzeň, 2011. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Filozofická fakulta. Katedra filozofie. Vedoucí práce PaedDr. Naděžda Morávková, Ph.D.

průběžné výsledky.“ Poslední, třetí přednáška, probíhala pod vedením PhDr. Jana Frolíka, CSc. a pojednávala o pohřbívání na Pražském hradě.⁴⁷

3.8 Letní archeologická škola

Projekt zvaný Letní archeologická škola se uskutečňuje již od roku 2007 a to díky spolupráci netolické radnice a Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, konkrétně laboratoře archeobotaniky a paleoekologie. Jedná se o jakýsi průnik archeologie v terénu a přírodovědeckého výzkumu. Jedinečné výsledky, které přineslo toto bádání, překvapily nejenom archeology, ale také radnici, jenž začala uvažovat nad myšlenkou realizace tzv. open – air muzea, tedy přímou rekonstrukci tohoto hradiště.

Díky letní archeologické škole se roku 2008 našly základy kostela sv. Jana a také bylo prozkoumáno na 18 hrobů, které byly nalezeny v areálu kostela.

Při letní archeologické škole v roce 2009 se věnovala pozornost zejména odkryvu dvou mohutných hrobek, jak je již výše zmíněno v kapitole 3.7.

Mezi účastníky letní archeologické školy patřili nejen studenti Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity, ale také studenti Masarykovy univerzity, žáci několika jihočeských gymnázií, ale také pracovníci netolického muzea a zájemci z řad široké veřejnosti.⁴⁸

Díky Letní archeologické škole vznik nespočet dalších zajímavých otázek, na které chce snad každý znát odpověď. „, Hovořili tehdejší obyvatelé netolic slovanským jazykem? Jsou potomky příchozího obyvatelstva nebo je jejich biologický původ starší, jak ostatně naznačují soudobé archeogenetický studie? A jaká je vývojová linie místních starousedlíků? Odpovědi na řadu otázek nyní hledá genetický výzkum.“⁴⁹

3.8.1 Výzkum DNA

Beneš a Žďárský také popisují principy archeogenetiky. Ta vychází ze skutečnosti, že DNA vajíčka se liší jen nepatrně, ovšem do jisté míry zjistitelně, od původní DNA ženy, která toto vajíčko vyprodukovala. Stručně řečeno, DNA dítěte se od DNA svého rodiče liší jen nepatrně, od svého prarodiče více, od praparodiče ještě více atd. u osob, které

---

⁴⁷ Srov. <http://www.netolice.cz/letni-archeologicka-skola/a-1041> [10. 3. 2012]

⁴⁸ Srov. Rozhovor se starostou města Netolice Oldřichem Petráškem, 13.3.2012, příloha Bakalářské práce

⁴⁹ BENEŠ, J., ŽDÁRSKÝ, E. Mezi životem, smrtí a identitou. *Dějiny a současnost*, 2011, roč. 48, č. 7, s. 30-33.

nejdou v příbuzenském vztahu, je rozdíl v DNA tak velký, jak v jak dalekém „nepříbuzenském“ vztahu oba zkoumaní jsou.

Vládcí, kteří panovali centrální části Čech, v netolickém hradišti, to dle dochovaných zdrojů nejspíše tak, že vládnoucí rody se navzájem sezdávaly. Tím pádem se tak jejich DNA příliš neměnila a mohla by teoreticky převládat mezi zdejšími starousedlíky.⁵⁰

V obrazové příloze je doložena odběrová karta, díky které může každý obyvatel zjistit, zdali jeho předci patřili k vládnoucímu rodu panovníků na netolickém hradě.

3.9 Keltská vesnice v Ringelai

Keltská vesnice s líbivým názvem Gabreta⁵¹ se nachází v Bavorském lese v malé obci zvané Ringelai přibližně 30 kilometrů od hranic s Českou republikou. Právě Archeopark Gabreta je partnerským městem Archeoparku Netolice, taktéž je tomu i naopak. Několik amatérských průzkumů a následně i několik archeologických nálezů v místě Bavorského lesa bylo podnětem pro vybudování vesnice v duchu Keltů.⁵²

Roku 1997 zde byla zahájena výstavba archeoparku a začaly první stavební fáze. V bádání a zkoumání nálezů se pokračovalo na univerzitě v Pasově. Zajímavostí je, že do archeologických výzkumů byli díky speciálním programům ve spolupráci s místním úřadem práce zapojeni také dlouhodobě nezaměstnaní občané v kraji. V České republice tomu bohužel tak není.⁵³

Archeopark Gabreta byl veřejnosti zpřístupněn v roce 2001. Takto vybudovaná vesnice zve jak dospělé, tak děti k cestování do doby Keltů. Zde se návštěvníci dozvědí, jak a v čem Keltové kdysi žili, jelikož se v tomto archeologickém parku nachází několik staveb z keltského období. Ty byly postaveny pomocí tehdejší techniky, jak tomu bylo také při stavbě netolického archeoparku. Nachází se zde 8 staveb, ve kterých jsou návštěvníkům představována dávná keltská řemesla, jako je tkaní, hrnčířství, modelářství, ale i pečení a to především zábavnou formou vzdělávání.⁵⁴

Stavbou č. 1 je roubená stavba zvaná srub. Jedná se o typ roubené stavby, podlaha

---

⁵⁰ Srov. BENEŠ, J., ŽDÁRSKÝ, E. Mezi životem, smrtí a identitou. *Dějiny a současnost*, 2011, roč. 48, č. 7, s. 30-33.

⁵¹ Název archeoparku Gabreta pochází od římského zeměpisce Ptolemaia, jde o keltské jméno

⁵² Srov. BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 17.

⁵³ Srov. Rozhovor se starostou města Netolice Oldřichem Petráškem, 13.3.2012, příloha Bakalářské práce

⁵⁴ Srov. <http://www.ringelai.de/freizeit/keltendorf-gabreta.html> [cit. 15.3.2012]

je z kůry a zamezuje tak uhnízdění hmyzu. Střecha je vyrobena z ručně dělaných šindelů, které jsou zpevněny hřebíky. Nejedná se však o klasické hřebíky, které se dají zakoupit v obchodě, jde o ručně upravované hřebíky. V současné době v tomto srubu nalezneme soustruh.

Pohřební mohyla se nachází v domě s číslem 2, odkazuje a připomíná kult náboženství Keltů. Tato mohyla je vysoká 150 cm a byla do ní v době halštatské ukládána těla zemřelých.

Formou volné konstrukce je vystavěn naučný dům, který slouží k názorné ukázce mazání stěn jílem. Návštěvníci si pak mohou techniku omítání stěn sami vyzkoušet.

Kovárna je čtvrtým a zároveň nově zrekonstruovaným objektem v Gabretě. Je zahloubená v zemi poblíž předchozího naučného domu.

Stěny hrnčířské dílny jsou vyplétané proutím, střecha je pokryta rákosy. To zaručuje v létě při vysokých teplotách příjemné klima. V rohu stojí menší otočná deska. Zároveň před vchodem stojí pec, která je určena na vypálení keramiky. Součástí dílny jsou také domácí zvířata, která byla součástí života Keltů.

Polozemnice byly využívány již od doby bronzové a poměrně často se v nich dle nalezených důkazů tkalo. V tomto obydlí je tak toto řemeslo veřejnosti představováno. Součástí domu je však také pec, ve které se pro návštěvníky připravují chlebové placky. Mimo to zde nalezneme také zahrádku s bylinami, kde si může návštěvník dokonce vyzkoušet orbu pravěkým hákem, který je poháněn pouze lidskou silou.

Ve stáji, sedmém domě této vesnice, se chovají zvířata, jako jsou skot, ovce či jiná drobná zvířata. Ta jsou veřejnosti také zpřístupněna.

Posledním domem je dům panský, který leží v samotném středu vesničky. Uvnitř domu se nalézá ohniště, které symbolizuje střed rodinného života. U stěny jsou uspořádané lavice, jelikož stejně tak Keltové rádi seděli u jídla. Keramika, jenž je vystavená v tomto obydlí, se snaží přiblížit keramice Keltů.⁵⁵

Svou návštěvu v archeoparku se doporučuje zakončit v místní hospůdce, kde je menu upravené taktéž do doby keltské.

Nejčastějšími návštěvníky archeoparku Gabreta jsou kromě německých turistů také

---

⁵⁵ Srov. REIDINGEROVÁ, L. *Archeopark Netolice a jeho využití v didaktice a mimoškolní pedagogice*. Plzeň, 2011. Diplomová práce. Západočeská univerzita v Plzni. Filozofická fakulta. Katedra filozofie. Vedoucí práce PaedDr. Naděžda Morávková, Ph.D.

návštěvníci z České republiky, Itálie, Slovenska či Rakouska. Ročně tuto pravěkou vesnici navštíví desetitisíce návštěvníků z celé Evropy.⁵⁶

Keltská vesnice Gabreta pořádá také mnoho kulturních či společenských akcí pro veřejnost. Pro tento rok, rok 2012, jsou připraveny různé festivaly či slavnosti, které jsou dobrým typem, jak pestře a zábavně využít volný čas v Gabretě. Archeopark Netolice tyto akce samozřejmě monitoruje a v budoucnu plánuje činnosti podobného rázu realizovat i na svém pozemku.

Mezi akce keltské vesnice patří například program s názvem „Keltští bojovníci a princezny“. Zde je připraven zejména program pro děti, kdy si chlapci přinesou meč společně se štítem a děvčata se obléknou šaty společně se šperky. Alespoň na krátkou chvíli se tak „převtlí“ do osob keltských bojovníků a princezen. Vstupné na tuto akci je na osobu 5 €. Další připravené akce jsou například workshop se žonglováním či hledání bylin a poznávání jejich účinků.⁵⁷

---

⁵⁶ Srov. BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 55-56.

⁵⁷ Srov. <http://www.gabreta.de/gabreta/veranstaltungen/index.rsys> [cit. 15.3.2012]

4 VOLNÝ ČAS A ARCHEOPARK

4.1 Toulky hradištěm aneb poznáváme archeopark

Ve čtvrté kapitole mé bakalářské práce se věnuji nápadu, myšlence, kde představuji možné aktivity spojené s poznáním archeoparku např. pro volnočasová zařízení. Níže zmíněné aktivity jsou pro děti mladšího⁵⁸ a staršího⁵⁹ školního věku. Názvy aktivit jsou pouze možným příkladem, jak tuto aktivitu nazvat.

Hlavním cílem aktivit je ve volném čase dětí přiblížit a poznat zajímavým způsobem (činnostmi) netolický archeopark, a to jinak, než tomu bývá při běžné výuce. Cílem není připravit tvůrčí projekt.

Je potřeba si zajistit materiální či jiné pomůcky k uskutečnění aktivit.

Organizační struktura se hodí jak formou samostatné, tak i skupinové práce.

V konkrétních případech bude možná spolupráce ve dvojici, popř. trojici.

Vhodné pomůcky:

Kniha Archeopark Netolice a Gabreta, prospekty (Archeopark Netolice I, Archeopark Netolice II, Historická krajina Netolicka, Muzeum JUDr. Otakara Kudrny v Netolicích), slovník anglicko-český, česko-anglický, novinové články o archeoparku, mapky archeoparku a jeho okolí, fotografie či obrázky archeoparku, počítač s připojením na internet či konkrétní učebna s počítači, projektor s možností promítání, výtvarné pomůcky (štětce, pastelky, vodové barvy, tempery, fixy, psací potřeby, keramická hlína, sádra, drátky, PET lahve, víčka od PET lahví, modurit, plastelína, čtvrtky, barevné papíry, kelímky, špejle, lepidla, provázky, nůžky, pravítka...), zpěvníky Já písnička I-III, fotoaparát.

---

⁵⁸ Mladší školní věk je vývojové období člověka ve věku od 6ti do 12ti let

⁵⁹ Starší školní věk je vývojové období člověka ve věku od 12ti do 15ti let

Cíl:

Cílem výše zmíněné myšlenky je žákům přiblížit dobu charakteristickou pro archeopark a to prostřednictvím zábavných a netradičních aktivit. Dále je možné za cíl připomenout či zdůraznit funkci archeoparku a proč je důležité v jeho stavbě pokračovat. Žáci se také naučí vyhledávat a předávat informace. Naučí se správně pracovat s pomůckami, poznají nové techniky a metody postupu, které si následovně vyzkouší. Cílem je správná prezentace a vysvětlení dané činnosti, naučit se zhodnotit práci jak celé skupiny, tak organizátora samotného. Blíže pozná pojmy, jako jsou trpělivost, pečlivost, spolupráce, komunikace. Má si také klást za cíl, aby tomu taktéž bylo i u dětí.

- Anglický jazyk 1

Úkolem organizátora je připravit si základní povídání, informace, o netolickém archeoparku. Úkolem dětí pak bude tyto věty přeložit do anglického jazyka. K této hodině je také vhodné připravit si krátkou prezentaci v Powerpointu. Závěr hodiny by mohl být věnován hře v anglickém jazyce.

- Anglický jazyk 2

Dětem organizátor poskytne několik informací o archeoparku, ty poté žáci volně přeloží do angličtiny či doplní vlastní poznatky o archeoparku. Děti se naučí jak několik nových slovíček, tak i informací o archeoparku. k této hodině pak může být použita taktéž prezentace v Powerpointu. V další části hodiny pak děti mohou mít za úkol vymyslet vlastní, imaginární příběh v anglickém jazyce, který se v místech archeoparku mohl stát (vymyšlené osoby, věci...).

- Dovedné ruce

Pro děti se zálibou v tvořivosti pomocí rukou je dobrým nápadem si například připravit krátké povídání o obyvatelích historického archeoparku a o životě, který zde lidé žili. Dětem se pak nechá ke zpracování vytvořit libovolný obrázek či něco prostorového z materiálů, které se pro ně předem připraví. Budou tak moci vytvořit např. šperky z drátků podobné těm, které staří Keltové nosili. Na závěr kroužku pak každý účastník svůj výtvarný výtvor krátce ostatním předvede, popíše a představí.

- Keramická dílnička

Následující činnosti jsou vhodné pro děti mladšího školního věku. Pro tento kroužek je radno zvolit aktivitu, při které děti budou vyrábět keramické nádoby, které obyvatelé akropole používali k běžnému životu. Aby děti měly představu, jaké nádoby se v této době využívaly, připraví si organizátor několik obrázků a fotografií pro inspiraci. Z výrobků pak společně vytvoří výstavu pro veřejnost.

- Keramická dílna

Činnosti níže jsou zaměřeny pro děti staršího školního věku. Děti mohou mít za úkol taktéž pracovat s hmotou jako je hlína, ale dokonce budou mít možnost pracovat se složitějšími materiály jako je sádra, sklo či kov. Mohou si tak vyrobit předměty každodenní potřeby Keltů, které pak společně s dětmi navštěvující například kroužek s názvem Keramická dílnička představí návštěvníkům výstavy.

- Mladí redaktoři

Pro děti se zájmem o novinářinu si vedoucí může připravit úkol jako pro opravdové novináře: tím bude například napsat článek pro místní zpravodaj o netolickém archeoparku – jak by ho veřejnosti co nejlépe představily, která důležitá fakta by zmínily či jakými obrazovými materiály by článek doplnily. Děti budou pracovat na počítačích v programu Word. Jako zdroje budou využívat jak vlastní poznatky, tak internet či knihy.

- Výtvarný ateliér

Pro typ výtvarné činnosti si animátor taktéž připraví nejprve krátké povídání o Keltech, děti pak za pomoci kresby či malby ztvární danou situaci či věc, kterou si vylosují např. z předem připraveného sáčku témat. Tematicky půjde samozřejmě o dobu největší slávy opevnění. Na konci každý svůj výtvar krátce ostatním představí.

- Relax klub

Pro činnosti typu relax, jejímž cílem je si odpočinout a zrelaxovat, je příznivé si připravit hudbu navozující historickou atmosféru. Hudba však nebude nikterak bojovná,

ale uvolňující. Děti budou odpočívat, zavřou oči. Organizátor jim přečte příběh z historické doby hradiště, který jim během relaxování probudí či osvěží fantazii. Na konci hodiny děti budou popisovat své představy či zážitky z relaxování.

- Vědník

Pro děti se zájmem o historii může volnočasový pracovník odpovídat na otázky, které o archeoparku doposud nevěděly, nebo jim nebyly zodpovězeny. Připraví si také krátkou prezentaci s obrázky a na závěr informace shrne. Pro děti je dobrým nápadem mít také připravenou křížovku s tajenkou týkající se archeoparku.

- Světošlápek

Dobrym prostredkem pro poznávání historických míst jsou následující činnosti spojené s procházkou k archeoparku. Při tomto výletu na historické místo pedagog archeopark popularizuje a udělá si jím procházku. Dětem také zodpoví dotazy, které k archeoparku mají. Příjemná by byla i návštěva muzea JUDr. Otakara Kudrny, kde jsou uloženy některé předměty, které byly díky vykopávkám nalezeny.

- Pěvecký

S dětmi se zájmem o zpěv se může připravit koncert o několika písních, které budou v obrazu starověké tematiky z doby největší slávy hradiště. Ke zpěvu se přidají i nástroje, které mohli využívat Keltové k doprovodu hudby. Koncert se pak uskuteční ve vhodných prostorách a může se také spojit s výstavou výrobků z předešlých činností.

Pojetí pro výuku:

Můj oblíbený citát Artema Warda „průměrný učitel vypráví, dobrý učitel vysvětluje, výborný učitel ukazuje, nejlepší učitel inspiruje“ přesně vystihuje to, čeho se má ve výše zmíněných aktivitách dosáhnout. Cílem je inspirovat děti a poznávat nové věci neobvyklým, ne běžným způsobem a jinými metodami, než tomu bývá klasicky při výuce na základní škole. Každé pedagogické i nepedagogické zařízení by mělo mít v první řadě za cíl rozvíjet děti v jejich samostatnosti, zvědavosti, ale i spolupráci a tvořivosti.

Formu mých nápadů považuji za nenásilnou a vhodnou. Vždyť i na základní škole jsou děti za každý projekt či myšlenku něco svobodně vytvořit rádi. Je to jakási možnost svobodného rozhodnutí, volnosti. Plusem je také to, že děti danou věc lépe pochopí, zapamatují si z ní více informací.

Závěr

Jak již bylo zmíněno v úvodu, hlavním cílem mé bakalářské práce bylo shrnout, popsat a objasnit výstavbu Archeoparku Netolice, a to od samotné idey starosty Oldřicha Petráška, až po realizaci tohoto projektu, což pokládám za úspěšné díky popisům jednotlivých událostí a průběhu výstavby, které zde zmiňuji.

Z tištěných i elektronických publikací, které jsem ke své práci využila, jsem vybrala důležitá a zásadní fakta, která jsem posléze utřídila a zformulovala do kapitol. Taktéž jsem srovnala průběh jednotlivých let archeologického výzkumu akropole, díky kterým se archeopark postupně dostával do nynější podoby.

Toto téma jsem se snažila pojmout se zodpovědností a také s nezáujatostí, s cílem poukázat veřejnosti na prospěšnost a důležitost budovaného archeoparku.

Bakalářská práce by nebyla kompletní bez přiložených fotografií, které poukazují jak na výzkum, tak na věci spojené s archeoparkem, byť i okrajově. Fotografie jsem z větší části pořizovala sama, díky čemuž jsem si připomenula výjimečnost a unikátnost objektů, která se během každodenního shonu lehkou přehlédne.

Ve srovnání k netolickému archeoparku jsem popsala podobný projekt, a to německou vesnici Ringelai s archeoparkem Gabreta, založenou roku 2001. Němečtí sousedé mají však díky finančním prostředkům svou keltskou vesnici na poněkud jiné úrovni, než je tomu v tomto případě. Netolický archeopark je však oproti tomu postaven na historickém místě, a díky výjimečným a unikátním nálezům převyšuje ojedinělost v tomto směru.

V poslední části této bakalářské práce se zabývám návrhy, jak spojit volný čas a archeopark. V úvaze k aktuálnímu stavu archeoparku jsem zmínila činnosti, které je možno realizovat a praktikovat v různých obdobích kalendářního roku, a to od aktivit hudebních, přes výtvarné až po činnosti odpočinkového typu. Po plánovaném dokončení celého archeoparku se zde budou skýtat další možnosti, jak tento archeopark využít, ovšem s nejistotou financování tohoto projektu, který je závislý na dotacích, lze jen stěží odhadnout, zda to bude za dva roky, či za let dvacet.

Místo, kde je dnes Archeopark Netolice postaven, bylo několik desítek let zanedbáváno a neprozkoumáno, spousty vzácných a ojedinělých předmětů bohužel

zmizely v nedohlednu či byly zničeny. Již ze samotného rozhovoru se starostou Oldřichem Petráškem mi bylo vysvětleno, že přibližně před padesáti lety na tomto místě bylo obrovské množství zbytků nádob či kosterních pozůstatků, a téměř nikoho to v té době nezajímalo.

Dnes, díky činnosti nelhostejných lidí, se vracíme do dob Přemyslovců a postupně obdivujeme jejich zajímavý způsob života.

Na závěr si dovoluji připomenout motto:

„Investice do vědění nesou největší úrok“

Benjamin Franklin

Seznam použitých zdrojů:

Tištěné:

BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*. Prachatice: Archeos, 2008. ISBN 978-80-254-2661-6.

BENEŠ, J., BRŮNA, V. *Archeologie a krajinná ekologie*. Most: NADACE PROJEKT SEVER, 1994. ISBN neuvedeno.

BENEŠ, J., STEJSKAL, A., OURODA, V. *Historická krajina Netolicka*. Černá v Pošumaví: Archeos, 1998. ISBN 80-238-3793-1.

BENEŠ, J., ŽDÁRSKÝ, E. *Dějiny a současnost*, Praha: UNPRINT, 2011. ISBN neuvedeno.

LIŠČÁKOVÁ, D., JANOTA, I. *Netolice Proměny města aneb Jak šel čas*. České Budějovice: PROTISK s. r. o., 2009. ISBN 978-80-254-3709-4. - obrazová část

PETRÁŠEK, O. *Archeopark Netolice*. Netolice: BAZA Graphic Netolice, 2005. ISBN neuvedeno (propagační materiál).

PETRÁŠEK, O. *Archeopark Netolice*. Netolice: BAZA Graphic Netolice, 2006. ISBN neuvedeno (propagační materiál).

PETRÁŠEK, O. *Historická krajina Netolicka*. BAZA Graphic Netolice, 2006. ISBN neuvedeno (propagační materiál).

PETRÁŠEK, O. *Historická krajina Netolicko*. BAZA Graphic Netolice, 2005. ISBN neuvedeno (propagační materiál).

PETRÁŠEK, O. *Muzeum JUDr. Otakara Kudrny v Netolicích*. Netolice: BAZA Graphic Netolice, 2005. ISBN neuvedeno (propagační materiál).

STARÝ, V. *Netolice od a do Ž*. Plzeň: Kletř, 1993. ISBN neuvedeno.

STARÝ, V., HŮNA, V., TRAJEROVÁ, J. *Netolice*. Prachatice: Jihočeské tiskárny n. p., 1979. ISBN neuvedeno.

Elektronické:

Akce a události archeoparku Gabreta [online] [cit. 15. 3. 2012] Dostupné na WWW: <<http://www.gabreta.de/gabreta/veranstaltungen/index.rsys>>.

Archeologický výzkum přemyslovského hradiště [online] [cit. 27. 02. 2012] Dostupné na WWW: <<http://www.archeopark-netolice.cz/cz/page/41/archeologicky-vyzkum.html>>.

Archeologický výzkum v roce 2003 [online] [cit. 29. 2. 2012] Dostupné na WWW: <http://www.archeopark-netolice.cz/index.php?art=page&art_id=42&article=21&lang=cz>.

Archeopark [online] [cit. 27. 12. 2011] Dostupné na WWW: <<http://www.toulkypocechach.com/archeopark.php>>.

Archeopark Netolice [online] [cit. 29. 12. 2011] Dostupné na WWW: <http://archeos.cz/archeopark-netolice_l>.

Historie města [online] [cit. 27. 12. 2011] Dostupné na WWW: <<http://www.netolice.cz/historie-mesta/d-3526/pl=3405>>.

Historie města [online] [cit. 28. 12. 2011] Dostupné na WWW: <http://info.netolice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=200072&id=1003&p1=1007>.

Keltská vesnice Gabreta [online] [cit. 15. 03. 2012] Dostupné na WWW: <<http://www.ringelai.de/freizeit/keltendorf-gabreta.html>>.

Letní archeologická škola [online] [cit. 10. 3. 2012] Dostupné z WWW: <<http://www.netolice.cz/letni-archeologiccka-skola/a-1041>>.

Rozhledna archeopark Netolice [online] [cit. 10. 3. 2012] Dostupné z WWW: <<http://rozhledny.yc.cz/netolice.htm>>.

Seznam příloh:

Příloha I.

Přepis rozhovoru se starostou města Netolice Oldřichem Petráškem

Příloha II.

Obrazový materiál

Příloha I.

Rozhovor se starostou města Netolice Oldřichem Petráškem

1. Co vás přivedlo k myšlence vybudování původního přemyslovského hradiště?

„Tuto myšlenku jsem nosil v hlavě již od mala. Protože kousek odsud bydlím, a také, protože můj otec byl takový „knihomol“ a tyhle věci ho zajímaly, takže jsme tam často nahoru chodili a on mi povídal, co tam asi tak mohlo být. V době, kdy jsem tam s otcem chodil, tam byly také spousty střepů, které ležely na povrchu, střepy ze slovanských nádob. Byly tam toho tuny na povrchu, dnes už se chvíli musí hledat, než se nějaký najde. Ale to byl jen takový „klukovský“ sen, že jsem si říkal, že by tady, na takovémhle místě, bylo dobré postavit kopii nějaké té „zemnice“ a vystavit tam nějaký ten slepený hrnc nebo něco podobného. Ale potom jsme se vlastně domluvili s doktorem Jaromírem Benešem z Jihočeské univerzity, který tam byl taky pozvaný k nějakému výzkumu, protože se tam našly jakési kosti, a když jsme o tom diskutovali, tak jsme se shodli, že by určitě stálo za to tohle místo zase vrátit zpátky na oči veřejnosti.

Za první republiky to bylo totiž takové výletní nebo vycházkové místo netolických občanů, protože tam byla hospoda, byl tam kuželník, byl tam taneční parket, kam chodili lidé tancovat, na procházky a tak dále. Ale potom v minulém režimu to samozřejmě všechno zpusťlo, spadlo, zbouralo se, dalo se to kynologickému klubu, který to naštěstí vcelku udržoval, sekal trávu a tak dále. Takže jsme si řekli, že je to prostě tak významné místo, kde stál vlastně i kastelánský hrad a bylo tam centrum přemyslovské vlády ve větší části jižních Čech, je to také téměř ve městě, takže by to byla docela dobrá turistická atrakce a to místo by si zasloužilo zase nějak pozvednout k nějaké té svojí slávě. Takže jsme vymýšleli, že bychom tam vybudovali kousek té palisády s věží, což byl jakoby první krok. Potom jsme si ale řekli, proč nepokračovat dál, byl by o to docela zájem. Vytvořili jsme tak projekt archeoparku a tak se vybuďovala první stavba s ukázkou opevnění a s věží, která slouží jako rozhledna.“

2. Jak získáváte finanční prostředky pro tento záměr? Jak je to s financemi v současné době a jak to vidíte v budoucnu? i když obdržíte dotace, budete vždy

muset být účastní spolufinancování, tedy vydat určitou část peněz z rozpočtu města...

„Určitě, my jsme na tento projekt dostali několik různých dotací, už i na přípravu, na studii a tak dále. Na samotnou realizaci jsme obdrželi dotace z programu LEADER, což je program obnovy venkova, to bylo na část té palisády, a poté na celou stavbu s věží a komplet z programu INTERREG 3A, což je přeshraniční program a v té době nám vlastní podíl k dotaci také Jihočeský kraj. Tak se nám podařilo tuhle první stavbu dokončit tak, aniž by to město Netolice stálo jakékoli peníze. Naopak, v rámci tohoto projektu se vydala knížka, natočil se film, proběhla tam letní archeologická škola, vydaly se propagační materiály a tak dále, takže město to do dneška stálo naprosté minimum, vlastně se to podařilo zrealizovat jen díky dotacím. Bez dotací bychom se do toho ani nemohli pustit, protože ve městě máme jiné problémy, které musíme řešit. Takže díky dotacím se toto podařilo.

Dále se nám každý rok podařilo sehnat peníze na archeologický průzkum formou letní archeologické školy ve spolupráci s Jihočeskou univerzitou, protože jinak je průzkum velice nákladný a práce pro archeology je tam téměř na staletí, protože ten kopec uvnitř skýtá tolik nálezů, jak kosterní, tak keramické. Takže podnikáme každý rok letní archeologickou školu a díky tomu, že se tam našel původní kostel sv. Jana, o kterém jsme si původně mysleli, že stál úplně jinde, tak bylo nutné studii přemalovat, protože na tom místě mělo stát původně návštěvnické centrum. Návštěvnické centrum jsme tak museli přesunout jinam, s tím, že nad nálezem kostela v rámci studie se vybuduje lehká montovaná hala, kde by bylo možné, aby turisté sledovali archeologický průzkum online. Na to ovšem nemáme v současnosti peníze. Teď řešíme jiné věci, protože je potřeba spousty stavebních povolení, protože tam byl problém s hasiči. Ti nechtěli dát povolení z toho důvodu, že nahoru nebyl zajištěný přístup velkých požárních aut, což se nyní podařilo odstranit, jelikož jsme sehnali dotaci, díky které se nahoru vybuodovala úplně nová cesta. Tento problém byl tak odstraněn. Nyní ovšem sháníme peníze pro letošní rok na letní archeologickou školu a další peníze na pokračování archeoparku zatím nejsou.

Dalším problémem je kynologický klub, který tam sídlí. Podařilo se nám pro něj sehnat jiný pozemek, kam by se za určitý čas mohli přestěhovat, také proto, že toto

místo jim pro jejich účely moc nevyhovuje, ale zatím je nevyháníme, jelikož stejně nemáme finance na další budování.“

3. Jak se liší projekt opidia v Netolicích a řekněme podobného v německém Ringelai? Při stavbě opidia v Ringelai byli zapojeni i lidé dlouhodobě nezaměstnaní. Za vytvoření nových pracovních míst obdržela obec peníze a zároveň tyto osoby pod odborným dohledem našly v této práci nadšení (např. díky jisté míře kreativity).

„Úvodem jsem zapomněl říct, že vlastně Ringelai je naším partnerem, takže ke všem žádostem o dotace potřebujeme mít zahraničního partnera a tím je pro nás právě Ringelai. Rozdíl je v tom, že my se pohybujeme na archeologickém nalezišti, na území archeologické památky, kde si nemůžeme vymýšlet, co všechno bychom chtěli, ale vše musí být po dohodě s památkovým ústavem, s archeology. Kvůli tomu jsme vlastně od samého začátku sestavili tým našich špičkových odborníků na raný středověk, kde je například doktor Frolík, šéf výzkumu na Pražském hradě, Martin Lutovský, odborník na Přemyslovce a archeolog... Takže se nám podařilo zdarma získat díky doktoru Benešovi tým špičkových odborníků. Díky nim náš projekt získal odborný rámeček. Ringelai je na tom trochu jednodušší, protože to staví na zelené louce, teoreticky si tam mohou postavit, co chtějí a nemusí se řídit předpisy a tak dále, jako my. V Ringelai dělají trochu jiné období, my se zabýváme obdobím vznikem českého státu, období 10.-13. století a oni budují keltskou vesnici. Vtom je zásadní rozdíl. Ovšem zkušenosti si neustále vyměňujeme, navštěvujeme se.

Co se týče nezaměstnaných, u nás je to trochu problém, jelikož náš projekt funguje na bázi letní archeologické školy. V Německu celý ten projekt zastřešuje společnost BFC, která úzce spolupracuje s místním úřadem práce. Tam na to mají speciální programy, takže zaměstnali nebo zaměstnávají tam řadu lidí, kteří jsou na úřadu práce. U nás v české republice tomu tak není.“

4. Jak je celkově projekt vnímán netolickými občany či občany z blízkého okolí? Posuzují tento počin jako něco výjimečného – např. z pozice posílení cestovního ruchu, zatraktivnění lokality...

„Já si myslím, že lidé, kteří alespoň trochu přemýšlí, vidí trochu kupředu, tak to samozřejmě vítají. Jsou tu ovšem také negativní ohlasy. Ty bych řekl, že jsou zde spíše z neznalosti, i když my se lidem snažíme vysvětlit, všude píšeme, že jsme na projekt dostali dotace a že jsme toto vytvořili a nic nás to nestálo, maximálně trocha práce. Některým lidem to stejně nevysvětlíme, ti pak vedou v hospodách takové polemiky typu: „Oni si tam staví nějaký nesmysl a my máme před barákem rozbitý chodník a ten nám nikdo nespraví.“ Nikdo těm lidem není schopen vysvětlit, že na ten chodník nám nikdo peníze nedá, ale na archeopark se dá sehnat nějaká taková dotace. Naopak, když bychom do Netolic díky archeoparku přitáhli cestovní ruch, což si myslím, že by bylo docela důležité, tak by na tom spousta lidí vydělalo – turisté se podívají do zámku, kouknou se do muzea, dojdou si na oběd, něco si tu koupí. Když se to vysčítá za 20 let, tak to jsou obrovské miliony, které by v tom městě zůstaly, a třeba by to na ten chodník i vydělalo. Ale to lidem, kteří uvažují jen takhle zkratkovitě, nikdo nevysvětlí. Většina „normálních“ lidí to bere jako pozitivní věc a že to naše město zviditelní. Spousta lidí, které na projekt nahlíží negativně, nahlíží tak často z politických důvodů – ta strana něco dělá a dělá to všechno špatně a tak dále. Tak je to ale asi všude. S tímhle se potýkali i v Ringelai. Konzervativní venkov, bavorská vesnice, spousta lidí měly obavu, že se tam budou vztahovat „podivné živly“, jako jsou například drogově závislí. Zlom nastal, když zde postavili hospodu. Muži po práci šli na archeopark do hospody a když zjistili, že tam nejsou žádné podivné živly, které tam kouří marihuanu, tak pochopili, že jde o dobrou věc a o přínos pro vesnici.“

5. Jaké projekty či akce pro archeopark připravujete do budoucnosti?

„Letos plánujeme pokračovat s letní archeologickou školou. Loni jsme přišli s nápadem, že by se na takovém zajímavém místě mohlo konat i divadelní představení, a tak se loni uskutečnilo první představení na palisádách, představení Dívčí válka. I když bohužel přšelo, na představení se dostavilo mnoho lidí a bylo to příjemné. Letos chceme něco podobného opakovat. Takže to není jen nějaký skanzen, ale chceme, aby to do budoucna žilo, aby tam byly např. jarmarky, koncerty, představení... Tímhle divadlem jsme si ověřili, že lidé mají o představení zájem a že to fungovalo. Dále chceme ve výzkumu pokračovat, jakmile seženeme peníze či dotace. Letošní rok,

co se týká rozpočtu města, je velmi našponovaný. Šetříme a škrtaíme, kde se dá. V letošním roce tak v plánu žádné výstavby či budování nemáme. Města naší velikosti mají školy, školky, divadla, muzea, sportovní haly, a daňové příjmy tomu neodpovídají, protože provoz sportovní haly nebo muzea je stejně drahý jako ve městě, které je několikrát větší, než my. Takže pro náš rozpočet je to docela náročné. Pokud se podaří zvýšit rozpočet, rád budu pokračovat.“

6. Počítáte v areálu přemyslovského hradiště i s nějakou komerční aktivitou, jako např. prodej tradičních keltských pokrmů, které by se pak mohly stát i regionálními produkty? Mohly by být zajímavé i při prezentaci na výstavách...

„Samozřejmě uvažujeme vybudovat jak návštěvnické centrum, kde by se něco mohlo prodávat, suvenýry nebo nějaké podobné věci. Plánujeme také vybudovat hospodu a připravit program s předváděním tradičních řemesel a podobné věci. Takže s něčím takovým se do budoucnosti jistě počítá.“

7. Máte nějaký odhad, jak vysoká je návštěvnost, případně struktura návštěvnosti archeoparku? Jedná se o spíše mladé lidi, rodiny s dětmi, cizince atd.?

„Návštěvnost parku nepočítáme, já si spíš eviduji, kdy se někdo ozve předem, například gymnázia, různé školy, zájezdy důchodců. Spousty turistů včetně odborníků navštěvují naše hradiště. Pořádalo se zde také setkání archeologů a jejich společností. Přeshraniční návštěvy k nám také zavítaly, například loni sem přijel zájezd ze Slovenska. Navštívili nás ale také archeologové z Velké Británie, Lotyšska a tak dále. Na to, že je park teprve ve svém vývinu, tak je poměrně čteně navštěvován.“

Příloha II.

Obrazový materiál:

Městský znak – kresba na truhlici⁶⁰

Přemyslovské hradiště na vrchu sv. Ján⁶¹

---

⁶⁰ http://www.netolice.cz/VismoOnline_ActionScripts/Image.aspx?id_org=10394&id_obrazky=1270
[datum stažení: 25. 3. 2012]

⁶¹ http://www.netolice.cz/VismoOnline_ActionScripts/Image.aspx?id_org=10394&id_obrazky=1276
[datum stažení: 25. 3. 2012]

Kostel sv. Václava

Děkanství

Historická budova základní školy

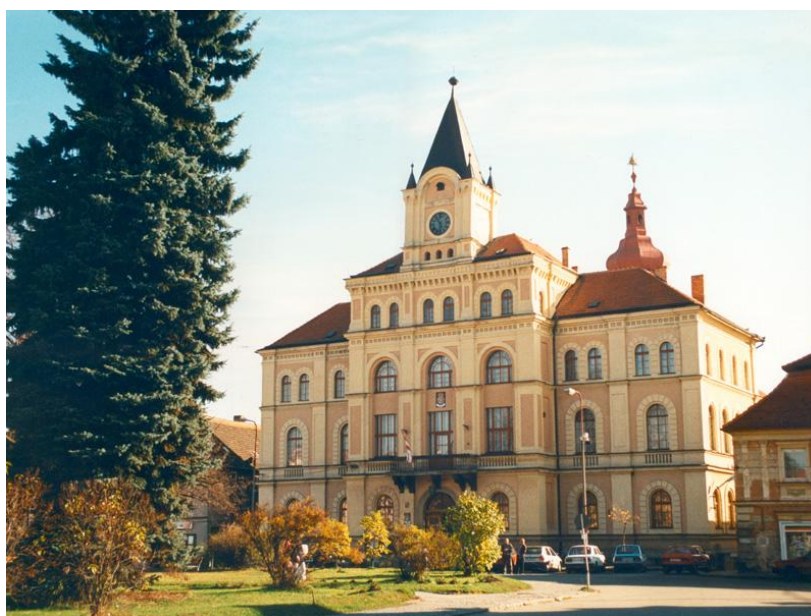

Kostel na Nebevzetí Panny Marie

Solnice

Novorenesanční monument netolické radnice⁶²

---

⁶² http://www.netolice.cz/VismoOnline_ActionScripts/Image.aspx?id_org=10394&id_obrazky=1294
[datum stažení: 25. 3. 2012]

Budova netolického muzea⁶³

Hotel Beseda⁶⁴

---

⁶³ LIŠČÁKOVÁ, D., JANOTA, I. *Netolice Proměny města aneb Jak šel čas*, s. 128.

⁶⁴ http://www.netolice.cz/VismoOnline_ActionScripts/Image.aspx?id_org=10394&id_obrazky=1309
[datum stažení: 25. 3. 2012]

Archeologický výzkum z roku 2000, částečně odkrytý hrob⁶⁵

Archeologický výzkum z roku 2003⁶⁶

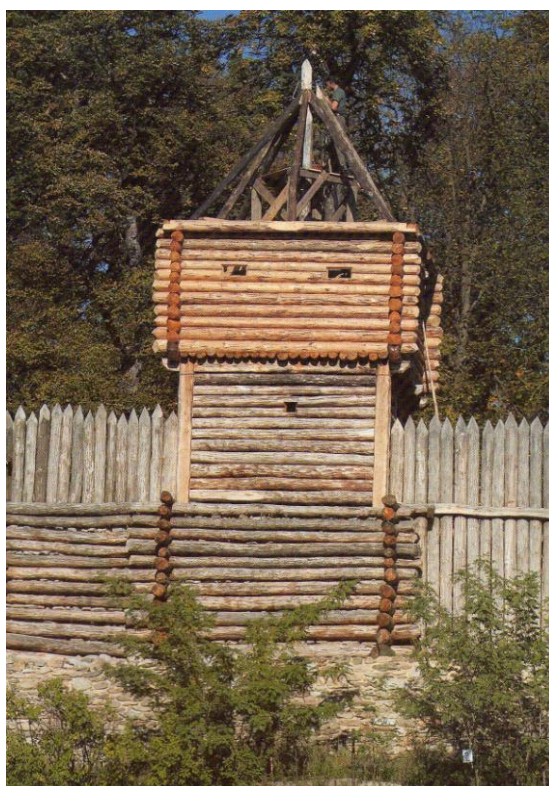
---

⁶⁵ BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 10.

⁶⁶ BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 14.

Budování hradby s obranou věží⁶⁷

Rozestavěný krov věže⁶⁸

---

⁶⁷ BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 17.

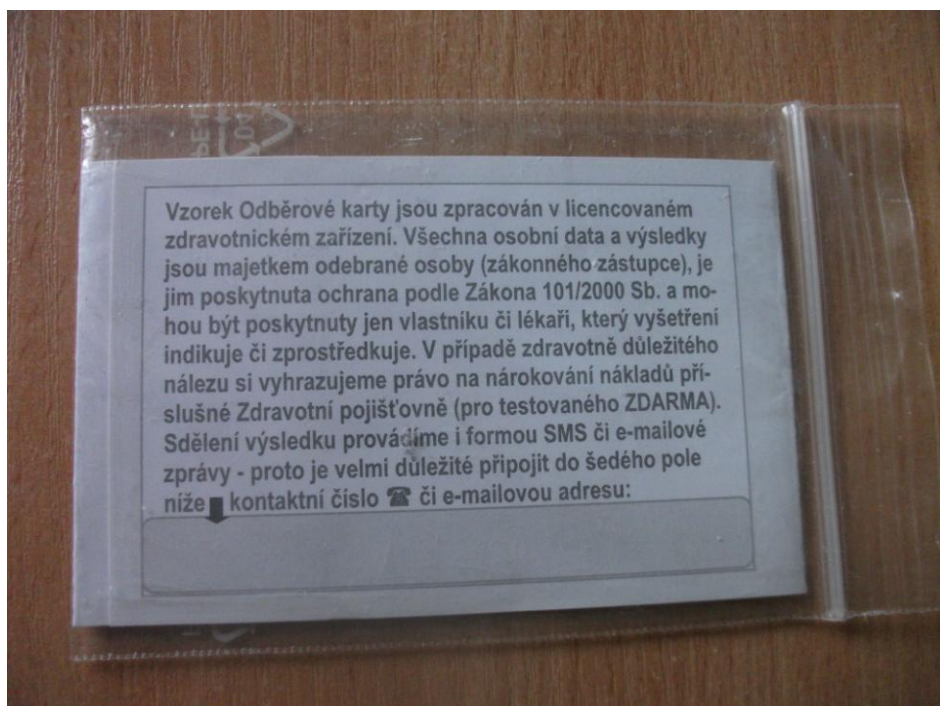
⁶⁸ BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 17.

Aktuální podoba archeoparku, březen 2012

Takzvané „tužky“ – hroty kůlů palisády

Odběrová karta pro archivaci a izolaci DNA

Skupina keltských bojovníků, archeopark Gabreta, Německo⁶⁹

---

⁶⁹ BENEŠ, J. *Archeopark Netolice a Gabreta*, s. 58.

ABSTRAKT:

KOCOURKOVÁ, K. *Archeopark Netolice a příklady jeho využití ve volném čase*. České Budějovice, 2012. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce Z. Svobodová.

Klíčová slova: archeopark, Netolice, archeologický výzkum, hradiště, Letní archeologická škola, volný čas.

Práce se zabývá stavbou Archeoparku Netolice a jeho využití ve volném čase. Provádí čtenáře městem Netolice, místem nynějšího archeoparku, a to od prvních vykopávek až po samotnou realizaci dřevěné palisády. Popisuje archeologický výzkum, který zde byl v jednotlivých letech prováděn. Taktéž mapuje činnosti Letní archeologické školy od roku 2007, představuje partnerskou obec Ringelai s podobným projektem zvaným Gabreta a popularizuje ho veřejnosti.

Součástí práce jsou dva typy příloh. V příloze první je zaznamenán rozhovor se starostou města Oldřichem Petráškem. V druhé, obrazové, jsou předloženy fotografie s památkami města Netolice a zejména samotného archeoparku.

ABSTRAKT:

Archaeological Park Netolice and examples of its use in leisure time

Key words: archeological park, Netolice, archeological exploration, fortified settlement, Summer archeological school, leisure time.

The thesis deals with construction of the Archeological park of Netolice and its utilization in the leisure time. It guides the readers through the town Netolice, location of the current archeological park, from the first excavations until the realization of the wooden palisade itself. It describes the archeological exploration which was carried out in the individual years. It also maps activities of the Summer archeological school from the year 2007, it presents the partner town of Ringelai with a similar project called Gabreta and popularizes it to the public.

Two types of annexes are a part of the thesis. In the first annex there is an interview with recorded the mayor of the town, Mr. Oldřich Petrášek. In the second annex, the pictorial one, photographs of the sights of the town Netolice and the archeological park itself are presented.